

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Virtvtes Theologicæ. Libro Triplici Fidei, Spei, & Charitatis materias expono

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Caput 8. Circa Præcepti Spei obligationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80695](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80695)

beati, & se ipsos perfectissime cognoscant, videantque se nimium diuinæ proportionatos familiaritatis efficiunt sane ei tremantes assistere, non tamen anxios, ac perturbatos, sed cum summa pace, ac securitate. Hæc igitur reuerentia simul cum humilitate dici solet communiter timor, non quia sit alicuius mali, sed quia est reuerentia admiratione plena. Deinde concefferim beatis filialem timorem, quo culpam, vt summum malum, & diuinæ bonitatis contrarium abhorreant. Neque obstat cognoscere, se esse à tam graui malo omnino securos; quia sufficit, quod attenta præcisè eorum naturæ illis sit possibile: hæc enim possibilitas remota sufficiens videtur causare in voluntate beati fugam. An non experimento comperit, nos tremere, ac pauere viso Leone ligato, à quo tamen scimus certo esse securos; quia sufficit apprehendere, illud malum nostræ naturæ esse possibile? Fateor, exemplum non esse adæquatum, tum quia timendo feram anxiamur, quod in beatis non contingit: tum quia malum, quod à fera nobis prouenire potest, absolute est possibile, vel quia possibile est à catena dissolui, vel illi coniungi. At beati cognoscunt, culpam, & privationem Dei illis esse impossibilem. Propter quæ credo cum Ferdinando de Castro p. 1. tr. 5. d. vni. pun. 3. num. 3. absoluto actu timoris refugere beatos id non posse, bene tamen per quandam simplicem actum, & quasi conditionatum. Et in hoc sensu non reputo inconueniens, quod refugiant peccatum damni, ac sensus, cum etiam apprehendere possint suæ naturæ præcisè spectatæ possibilem esse. Scio Valentiam 2. 2. d. 2. qu. 2. punct. 5. & Coninch. d. 2. o. de timore, dub. 9. censere, beatis non esse timorem etiam secundum hanc imperfectam rationem, quia sunt Deo intime vniti, & de sua incoluitate parum, de diuino honore multum solliciti.

tudo obtineri, est namque nostræ vitæ spiritalis anchora. Certum autem est obligare Spei præceptum, quoties necessarium est eius subsidio vt ad orationem, poenitentiam, vel tentationem vincendam. Quia præceptum obligans ad aliquem finem, obligat simul ad necessaria ad illum media exhibenda. At hæc obligatio non tam est ex præcepto Spei, quam ex præcepto orationis poenitentiae, ac vincendæ tentationis. Loquimur autem de directa Spei obligatione, & requirimus, num sit huiusmodi directa obligatio, cum primum rationis vltimū quis assequitur?

Est quidem directa actus Spei tunc obligatio. Quia eo tempore tenemur nos ad Deum conuertere, quod fieri non potest, quin in ipsum speremus, Sic Bannes 2. 2. q. 22. art. 1. dub. 2. Arag. ibi. Petr. Ledesm. tom. 2. summ. tract. 1. cap. 4. concl. 3.

Tunc non est actus Spei obligatio directa. Quia quæ à Doctoribus præfatis assignatur, non est obligatio directa Spei, sed conuersionis; quæ si fieri posset sine Spe, nullum de Spe esset præceptum. Ita Valent. 2. 2. d. 1. q. 4. pun. 1. Sanch. l. 2. Decal. c. 3. m. 3. Bonac. d. 3. q. 3. pun. 2. num. 1. Palao tom. 1. tractat. 5. d. vni. punct. 4. numero tertio.

Primæ sententiæ ratio non placet. Existimo enim conuersionem perfectam fieri posse sine speciali actu Spei eo ipso, quod Deum cognoscamus, vt summum bonum, illumque super omnia diligamus; quid enim impedire potest, quo minus fidem amor subsequatur sine vltimo actu Spei formaliter, & distincto? Sufficit namque regulariter, actum Spei mediare, vt dicamus Spem inter fidem, & charitatem medium locum tenere. Addiderim, pro illo instanti vltimo rationis non adesse hoc conuersionis ad Deum præceptum iuxta probabilem sententiam: sed necessarium esse, vt tempus aliquod prudentis arbitrio decurrat: ergo non adest tunc directa Spei obligatio.

CAPVT VIII.

Circa Præcepti Spei obligationem.

DVBIVM XVI.

An sit directa eliciendi actum Spei obligatio cum primum rationis vltimū quis assequitur?

DVBIVM XVII.

Obligaturne quis actum Spei elicere, quoties graui desperationis tentatione vexatur nisi vltimum actum Spei contrario obfirmet?

Obligatur equidem. Quia eodem præcepto, quo tenetur non desperare, tenetur & sperare, quando sperare, medium est necessarium, ne desperet. Sic Bannes 2. 2. q. 22. art. 1. dub. 2. Valent. 2. 2. d. 2. de Spe, q. 4. pun. 1. Sanch. lib. 2. Decal. c. 3. m. 3. Bonac. d. 3. q. 3. pun. 2. n. 2.

Non obligatur. Quia quis poterit agnoscere, medium esse necessarium, ad superanda desperationis tentamina actum Spei elicere, cum sint plurima alia media à Deo instituta ad quamlibet grauem desperationis tentationem superandam? Ergo nequit quis aperte agnoscere, an necessarium sit tunc actum Spei elicere: ergo eum gerere non obligatur. Ita Ferdinandez de Castro tom. 1. tract. 5. d. vni. pun. 4. num. 3.

Fateor ingenue sententiam primam verissimam esse, si aperte cognosceret qui desperationem.

76 De præcepto poenitentiae, & affirmatiui actus eliciendi, cum nulla apparet. Receptum Spei potest esse affirmatiui, vel negatiui. Negatiuum semper obligat, quia semper tenemur, de diuina misericordia, & vitæ æternæ consecutione non desperare. De affirmatiui non est constans Doctorum sententia quandonam obliget: etsi apud omnes cum D. Thoma 2. 2. q. 22. art. 1. sit receptum aliquando obligare, ex illo Psalm. 4. Sperate in domino, & ad Tit. 2. Expectantes beatam fidem, & ad Rom. 15. per patientiam, & consolationem Scripturarum Spem habeamus. Non enim sine Spe beatitudinis potest beati- Esch. & Mend. Theol. Mor. Tom. VI.

perationis tentamine afficitur, nec flarium esse ad id vincendum, actum contrarium Spei elicere. Sed non calleo, quandonam actus Spei reputari possit necessarium medium ad tentamen illud vincendum, si alia plura agnata media possint obici ea tentatione diuexto: nempe oratio, consideratio, fides, amor, & imaginationis diversio. Non ergo hoc tempus obligationis est cognito facile. Vnde existimo regulariter tentatum desperationis aculeo haud esse obligatum, actum Spei elicere, quia raro dignoscet aperte, eum necessarium esse medium ad illa tentamina superanda.

D V B I V M XVIII.

Tenerisne Spei actum habere quories obligaris, aut vis aliquid à Deo petere?

84
Teneris qui
deq.

Teneris quidem. Quia sine spe consequendi, quod petitur petisse debite non videris. Sic Coninch. de Spe, disputation. 19. dub. 9. num. 117.

85
Non teneris.

Non teneris. Quia tunc non est Spei directa obligatio, sed indirecta, quatenus est medium necessarium ad orationem. Quod inde constat, quia si orationem debitam omittas, non peccas contra Spei virtutem, sed contra Religionem, cuius actum excipere tenebaris. Ita Castro Palao tom. 1. tractat. 5. dub. vnic. punct. 4. numero 3.

86
Probabilius
hoc.

Cui adhuc probabilius. Nam stare optime potest, te obligatum esse ad orationem aliquam faciendam, non tamen esse obligatum, neque indirecte ad formalem Spei actum elicendum: sufficit, si illum habeas implicitum, ac virtutem, ut dixit Snar. d. 1. sect. 1. nu. 2. Qui enim postulat à Deo beneficium aliquod, non tenetur illud petere ex amore sui, & ex relatione ad beatitudinem sibi convenientem: potest namque illud petere, & sperare consequi ex amore amicitiae, vel alio honesto fine: Non ergo actum formalem Spei elicere obligatur. Restat igitur, ut dicamus, nullum esse tempus determinatum, in quo huiusmodi praeceptum obliget, sed prudentis arbitrio mensurandum esse, nec permittendum, longo tempore differri. Suarius ibi, num. 3. Regulariter huic praecepto positivo Spei omnes satisfaciunt, cum de peccatis dolent; qui vix aut nunquam omittunt actum formalem Spei, quo eriguntur, (ut dixit Tridentin. sess. 6. c. 6.) ad peccata detestanda, novamque vitam ineundam. Et cum propositum habent nunquam lethaliter delinquendi. Hoc enim propositum licet aliquoties ex Dei perfecto amore procedat, saepe ex imperfecto gignitur. Considerat enim quis aeternam retributionem, quam ob peccata amittit, & ex illius consideratione in spem vitae aeternae, ut sibi convenientis erigitur, ac crimine detestatur.

D V B I V M XIX.

An sit praeceptum de actibus timoris filialis, & servilis formaliter exercendis?

Vidimus, duplicem esse honestum timorem filialem scilicet, & servilem, filialem, scilicet quo quis ex Dei amore timet, & eius fugit offensionem, sicut legitimus filius patrem timet offendere, quia illum amore complectitur, servilem, quo timet more servorum Deum offendere ob poenam, quam inde incurrit: quo in affectu potius suae incolunitati, quam diuino consulti honoris. De utroque timore assero esse praeceptum De filiali Deut. 10. dicitur, Quid Dominus Deus tuus praecepit a te, noli timeas Dominum Deum tuum. Et De servili autem Mat. 10. & Luc. 12. [Eum time, qui postquam occiderit, habet potestatem, mittere in gehennam.] Et colligitur ex Tridentin. sess. 6. cap. 6. deficientie, ad iustificationem impij gehennae timorem concurrere. Quaerimus itaque, an praeceptum hoc sit de actibus timoris filialis, & servilis sit formaliter, & expresse elicendis, an sufficiat, ut virtualiter sit?

Praeceptum est de his actibus formaliter & expresse exercendis. Quia saepe quis gravi tentatione vexatur, eamque vincit timens, ne Deum offendant, neve poenam gehennae incurrat: alioquin non victurus. Ergo huiusmodi timor obligat in praesenti casu: Igitur formaliter, & expresse est exercendus. Sic nonnulli Moderni.

Non est praeceptum de his actibus formaliter exercendis. Quia cum necessarium non sit ad impij iustificationem aliquem ex his timoribus expresse, ac formaliter concurrere: sed sufficit, si virtualiter insit, ut notavit Valentia disputatione secunda, questione quarta, puncto secundo, efficitur plane, nullum adesse praeceptum expressum exercendi hos timores formaliter. Ita Valentia ibi. Sanchez libro secundo, Decalogi capite trigesimo tertio, numero quarto, Palao tom. 1. tractat. 5. dub. vnic. punct. 4. numero 6.

Hanc sententiam veram omnino esse defendo. Nam in casu pro prima sententia proposito respondendum est, obligari illum non ex praecepto speciali timoris, & Spei, sed ex praecepto illius virtutis, adversus quam tentatur. Quod manifeste probo ex eo, quod si ille tentationi consentiat, non adversus virtutem Spei peccat, sed solum adversus illam virtutem, cuius erat tentatio: eamque solum culpam tenetur in confessione manifestare. Quia ille defectus timoris solum est conditio quaedam generalis continens animum à peccatis, sicut diuinorum beneficiorum consideratio fuit: ac proinde sicut defectus huius considerationis specialem culpam non constituit, neque etiam defectus timoris illam constituit potest.